

Expertisecentrum Europees Recht



Ministerie van Buitenlandse Zaken



De nieuwe QMV- stemregels uitgelegd

Liesbeth A Campo (BZ/DJZ-ER)

Den Haag 20 november 2014



Inhoud

- Basisregels volgens Lissabon
- Nieuw Ioannina-mechanisme
- Bijzondere situaties ex art. 238 VWEU
- Overgangsregime



Basisregels volgens Lissabon (1)

Dubbele meerderheid:

- 55 % van het aantal lidstaten (= **16** lidstaten)
- 65 % van de EU-bevolking



Basisregels volgens Lissabon (2)

Blokkerende minderheid:

- Ten minste **13** lidstaten stemmen tegen.
- Of, ten minste **vier** lidstaten stemmen tegen, die samen meer dan 35 % van de EU-bevolking vertegenwoordigen;



Member State Population (x 1 000) Percentage of the total population of the Union

| | | |
|---------------|-----------|---------|
| Germany | 80 523,7 | - 15,93 |
| France | 65 633,2 | - 12,98 |
| UK | 63 730,1 | - 12,61 |
| Italy | 59 685,2 | - 11,81 |
| Spain | 46 704,3 | - 9,24 |
| Poland | 38 533,3 | - 7,62 |
| Romania | 20 057,5 | - 3,97 |
| NL | 16 779,6 | - 3,32 |
| Belgium | 11 161,6 | - 2,21 |
| Greece | 11 062,5 | - 2,19 |
| Czech Rep. | 10 516,1 | - 2,08 |
| Portugal | 10 487,3 | - 2,07 |
| Hungary | 9 908,8 | - 1,96 |
| Sweden | 9 555,9 | - 1,89 |
| Austria | 8 451,9 | - 1,67 |
| Bulgaria | 7 284,6 | - 1,44 |
| Denmark | 5 602,6 | - 1,11 |
| Finland | 5 426,7 | - 1,07 |
| Slovakia | 5 410,8 | - 1,07 |
| Ireland | 4 591,1 | - 0,91 |
| Croatia | 4 262,1 | - 0,84 |
| Lithuania | 2 971,9 | - 0,59 |
| Slovenia | 2 058,8 | - 0,41 |
| Latvia | 2 023,8 | - 0,40 |
| Estonia | 1 324,8 | - 0,26 |
| Cyprus | 865,9 | - 0,17 |
| Luxembourg | 537,0 | - 0,11 |
| Malta | 421,4 | - 0,08 |
| Total | 505 572,5 | 100 |
| Threshold 62% | 313 455,0 | |
| Threshold 65% | 328 622,1 | |

Bijlage III, RvO Raad (t/m 31 december 2014)



Nieuw "Ioannina-mechanisme" (1)

- Raad bespreekt kwestie wanneer blokkerende minderheid net niet wordt gehaald, maar:
 - wel driekwart van het daarvoor vereiste aantal lidstatenOf:
 - driekwart van het vereiste bevolkingspercentage
- Betrokken LS moeten aangeven zich ertegen te verzetten dat Raad een handeling met QMV aanneemt.
- Zie besluit 2009/857/EG

NB: vanaf 1 april 2017, toepassing mechanisme wanneer leden van de Raad:

- Ten minste 55% van de bevolking
- Of:
- Ten minste 55% van het aantal lidstaten vertegenwoordigen.



Nieuw "Ioannina-mechanisme" (2)

- inspanningsverplichting, geen echte blokkade
- Procedurele waarborgen:
 - Respect voor dwingende termijnen
 - Inachtneming RvO van de Raad



Bijzondere situaties: art. 238 VWEU

- Raad besluit niet op voorstel CIE of HV (**art. 238 lid 2 VWEU**)

→ QMV:

- ten minste 72% van de leden van de Raad (d.w.z. ten minste **21** leden)
- die ten minste 65% van de totale bevolking van de Unie vormen

→ BM:

- 8 leden, of een lager aantal leden die meer dan 35% van de totale bevolking van de Unie vormen



Bijzondere situaties: art. 238 VWEU

- Situaties waarin niet alle leden van de Raad deelnemen aan de stemming (**art. 238 lid 3**):
 - Besluiten op gebied van de Euro
 - Besluiten op gebied van ruimte van Veiligheid, Vrijheid en Recht
 - Schengen
 - Nauwere samenwerking
 - Stemmingen over handelingen waaraan een of meer leden uit hoofde van Verdragsbepaling niet mogen deelnemen



Bijzondere situaties: art. 238 VWEU

(art. 238 lid 3)

- QMV: ten minste 55% van de leden van de Raad die *deelnemende* LS vertegenwoordigen waarvan de bevolking ten minste 65% uitmaakt van alle *deelnemende* LS.

- Wanneer Raad niet op voorstel CIE of HV besluit: QMV:
 - ten minste 72% van de leden van de raad die *deelnemende* LS vertegenwoordigen;
 - waarvan de bevolking ten minste 65% uitmaakt van alle *deelnemende* LS.

- Blokkerende minderheid: Minimum aantal leden van de Raad die meer dan 35% van de bevolking van de deelnemende LS vertegenwoordigen + 1 lid



Toepassing van de regels

- Vanaf 1 november 2014 nieuwe stemregels van toepassing
- Maar: overgangsregime tot 1 april 2017



Overgangsregeling: QMV Nice (t/m 1 april 2017)

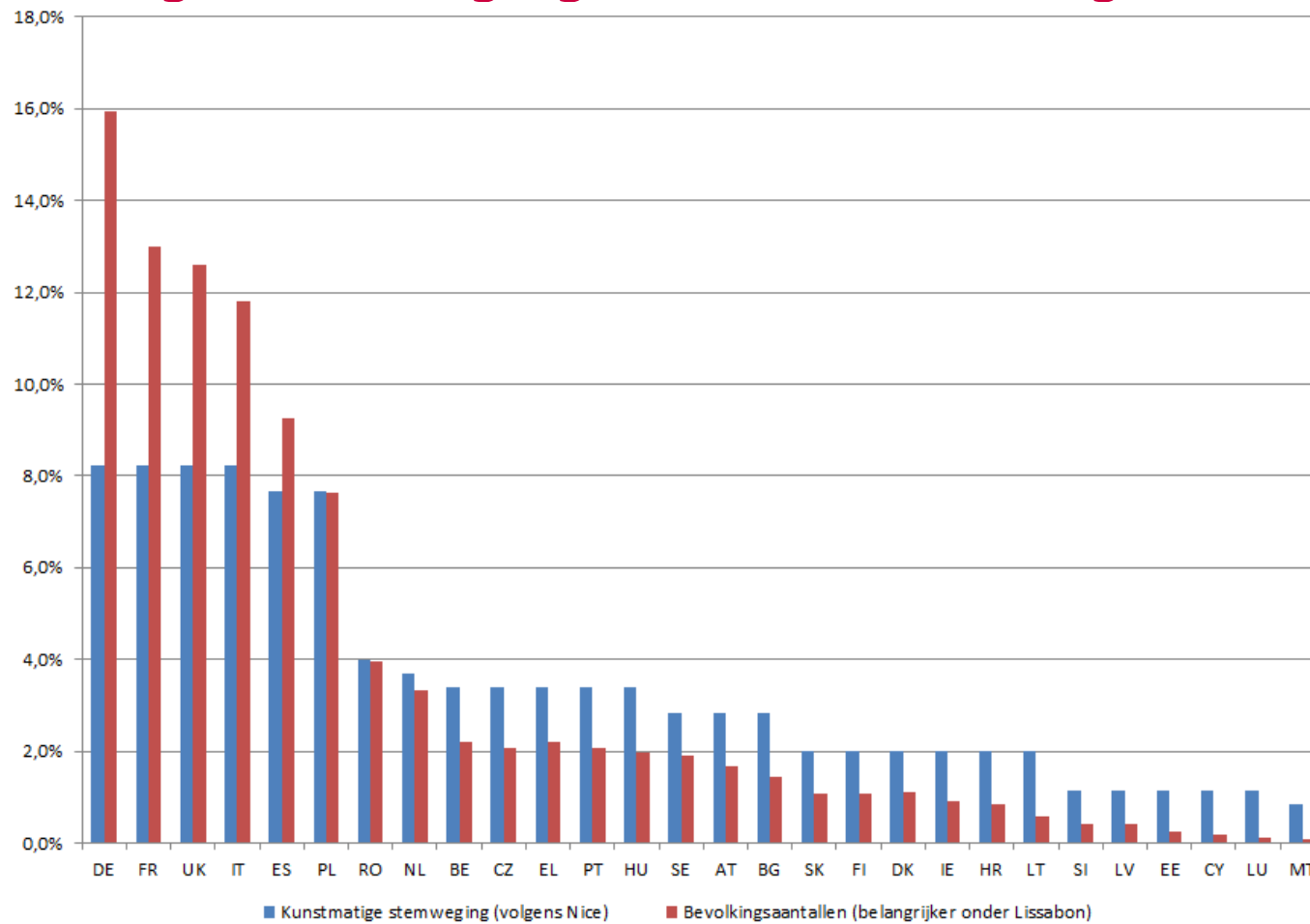
| Lidstaat | Aantal stemmen in de Raad |
|--|---------------------------|
| Duitsland, Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk | 29 |
| Polen en Spanje | 27 |
| Roemenië | 14 |
| Nederland | 13 |
| België, Griekenland, Hongarije, Portugal en Tsjechië | 12 |
| Bulgarije, Oostenrijk en Zweden | 10 |
| Denemarken, Ierland, Litouwen, Slowakije, Finland en Kroatië | 7 |
| Cyprus, Estland, Letland, Luxemburg en Slovenië | 4 |
| Malta | 3 |

- Stemmencriterium: 260 van de 352 stemmen voor (blokkerende minderheid 93 stemmen)
- Lidstaten-criterium: meerderheid van LS voor (tenminste 15 LS)
- Bevolkingscriterium: 62% Uniebevolking





Kunstmatige stemweging Nice vs. bevolkingsaantallen





Stemmenteller

| STEMMENTELLER (DUBBELE MEERDERHEID) | |
|-------------------------------------|-----------------------------|
| LIDSTAAT | ✓ |
| BEL | |
| BUL | |
| CYP | |
| DK | |
| DUI | |
| EST | |
| FIN | |
| FRA | |
| GRIE | |
| HON | |
| IER | |
| ITA | |
| KRO | |
| LET | |
| LIT | |
| LUX | |
| MAL | |
| NL | |
| OOS | |
| POL | |
| POR | |
| ROE | |
| SLOV | |
| SLOW | |
| SPA | |
| TSJ | |
| VK | |
| ZWE | |
| TOTAAL | 0 % VAN EU-BEVOLKING |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS |
|-------------------------------|
| ≈ |

| NICE // OUDE STEMREGELS |
|-------------------------|
| ≈ |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS | | | |
|--------------------------------|-----------------------------------|---|---|
| BLOKKERENDE MINDERHEID? | | | |
| ≈ | TEN MINSTE 13 LIDSTATEN | ≈ | ≈ |
| | OF | | |
| | TEN MINSTE 35% VAN DE BEVOLKING | ≈ | |
| | <u>EN</u> MINIMAAL VIER LIDSTATEN | ≈ | |
| DUBBELE MEERDERHEID? | | | |
| | TEN MINSTE 65% VAN EU-BEVOLKING | ≈ | ≈ |
| | <u>EN</u> TEN MINSTE 16 LIDSTATEN | ≈ | |

Gebruiksaanwijzing
 Plaats een woord of een 'x' achter de afkorting van de betreffende lidstaat.
 Vervolgens doet de stemmenteller zijn werk!

Deze stemmenteller is ontwikkeld door de Nederlandse
 Permanente Vertegenwoordiging bij de EU in Brussel

>> NICE STEMREGELS: ENKEL OP BASIS VAN STEMWEGING EN LIDSTAATCRITERIUM, LEES DAAROM DE DISCLAIMER



Minimaal 16 lidstaten nodig

| STEMMENTELLER (DUBBELE MEERDERHEID) | |
|-------------------------------------|--------------------------------|
| LIDSTAAT | 16 lidstaten |
| BEL | |
| BUL | |
| CYP | |
| DK | x |
| DUI | x |
| EST | |
| FIN | |
| FRA | x |
| GRIE | x |
| HON | x |
| IER | |
| ITA | |
| KRO | x |
| LET | |
| LIT | x |
| LUX | |
| MAL | x |
| NL | x |
| OOS | |
| POL | x |
| POR | x |
| ROE | |
| SLOV | x |
| SLOW | |
| SPA | x |
| TSJ | x |
| VK | x |
| ZWE | x |
| TOTAAL | 74,9 % VAN EU-BEVOLKING |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS |
|-------------------------------|
| ✓ |

| NICE // OUDE STEMREGELS |
|-------------------------|
| ✗ |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS | | | |
|-------------------------------|-----------------------------------|---|---|
| ✓ | BLOKKERENDE MINDERHEID? | | |
| | TEN MINSTE 13 LIDSTATEN | ≈ | ≈ |
| | OF | | |
| | TEN MINSTE 35% VAN DE BEVOLKING | ≈ | |
| | <u>EN</u> MINIMAAL VIER LIDSTATEN | x | |
| DUBBELE MEERDERHEID? | | | |
| | TEN MINSTE 65% VAN EU-BEVOLKING | ✓ | ✓ |
| | <u>EN</u> TEN MINSTE 16 LIDSTATEN | ✓ | |

Gebruiksaanwijzing
 Plaats een woord of een 'x' achter de afkorting van de betreffende lidstaat.
 Vervolgens doet de stemmenteller zijn werk!

Deze stemmenteller is ontwikkeld door de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de EU in Brussel

>> NICE STEMREGELS: ENKEL OP BASIS VAN STEMWEGING EN LIDSTAATCRITERIUM, LEES DAAROM DE DISCLAIMER



Drie lidstaten blokkeren NIET

| STEMMENTELLER (DUBBELE MEERDERHEID) | |
|-------------------------------------|--------------------------------|
| LIDSTAAT | 3 lidstaten |
| BEL | |
| BUL | |
| CYP | |
| DK | |
| DUI | x |
| EST | |
| FIN | |
| FRA | x |
| GRIE | |
| HON | |
| IER | |
| ITA | |
| KRO | |
| LET | |
| LIT | |
| LUX | |
| MAL | |
| NL | |
| OOS | |
| POL | x |
| POR | |
| ROE | |
| SLOV | |
| SLOW | |
| SPA | |
| TSJ | |
| VK | |
| ZWE | |
| TOTAAL | 36,5 % VAN EU-BEVOLKING |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS |
|-------------------------------|
| ≈ |

| NICE // OUDE STEMREGELS |
|-------------------------|
| ≈ |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS | | | |
|--------------------------------|-----------------------------------|---|---|
| BLOKKERENDE MINDERHEID? | | | |
| ≈ | TEN MINSTE 13 LIDSTATEN | ≈ | ≈ |
| | OF | | |
| | TEN MINSTE 35% VAN DE BEVOLKING | x | |
| | <u>EN</u> MINIMAAL VIER LIDSTATEN | ≈ | |
| DUBBELE MEERDERHEID? | | | |
| | TEN MINSTE 65% VAN EU-BEVOLKING | ≈ | ≈ |
| | <u>EN</u> TEN MINSTE 16 LIDSTATEN | ≈ | |

Gebruiksaanwijzing
 Plaats een woord of een 'x' achter de afkorting van de betreffende lidstaat.
 Vervolgens doet de stemmenteller zijn werk!

Deze stemmenteller is ontwikkeld door de Nederlandse
 Permanente Vertegenwoordiging bij de EU in Brussel

>> NICE STEMREGELS: ENKEL OP BASIS VAN STEMWEGING EN LIDSTAATCRITERIUM, LEES DAAROM DE DISCLAIMER



Grote lidstaten **groter**, kleine lidstaten **kleiner**

| STEMMENTELLER (DUBBELE MEERDERHEID) | |
|-------------------------------------|--------------------------------|
| LIDSTAAT | 10 lidstaten |
| BEL | |
| BUL | |
| CYP | |
| DK | x |
| DUI | |
| EST | x |
| FIN | |
| FRA | |
| GRIE | |
| HON | x |
| IER | x |
| ITA | |
| KRO | |
| LET | x |
| LIT | |
| LUX | |
| MAL | x |
| NL | |
| OOS | x |
| POL | x |
| POR | |
| ROE | |
| SLOV | |
| SLOW | x |
| SPA | |
| TSJ | |
| VK | x |
| ZWE | |
| TOTAAL | 27,7 % VAN EU-BEVOLKING |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS |
|-------------------------------|
| ≈ |

| NICE // OUDE STEMREGELS |
|-------------------------|
| x |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS | | | |
|--------------------------------|-----------------------------------|---|---|
| BLOKKERENDE MINDERHEID? | | | |
| ≈ | TEN MINSTE 13 LIDSTATEN | ≈ | ≈ |
| | OF | | |
| | TEN MINSTE 35% VAN DE BEVOLKING | ≈ | |
| | <u>EN</u> MINIMAAL VIER LIDSTATEN | x | |
| DUBBELE MEERDERHEID? | | | |
| | TEN MINSTE 65% VAN EU-BEVOLKING | ≈ | ≈ |
| | <u>EN</u> TEN MINSTE 16 LIDSTATEN | ≈ | |

Gebruiksaanwijzing
 Plaats een woord of een 'x' achter de afkorting van de betreffende lidstaat.
 Vervolgens doet de stemmenteller zijn werk!

Deze stemmenteller is ontwikkeld door de Nederlandse
 Permanente Vertegenwoordiging bij de EU in Brussel

>> NICE STEMREGELS: ENKEL OP BASIS VAN STEMWEGING EN LIDSTAATCRITERIUM, LEES DAAROM DE DISCLAIMER



Opt-out

| STEMMENTELLER (DUBBELE MEERDERHEID) | |
|-------------------------------------|-------------------------------|
| LIDSTAAT | 13 VAN DE 27 LIDSTATEN |
| BEL | |
| BUL | x |
| CYP | x |
| DK | |
| DUI | |
| EST | x |
| FIN | x |
| FRA | |
| GRIE | |
| HON | |
| IER | x |
| ITA | |
| KRO | x |
| LET | x |
| LIT | x |
| LUX | x |
| MAL | x |
| NL | |
| OOS | |
| POL | |
| POR | |
| ROE | |
| SLOV | x |
| SLOW | x |
| SPA | |
| TSJ | |
| VK | |
| ZWE | x |
| TOTAAL | 9,3 % VAN DE BEVOLKING |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS | |
|-------------------------------|--|
| X | |
| NICE // OUDE STEMREGELS | |
| ≈ | |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS | | | |
|--------------------------------|---------------------------------|---|---|
| BLOKKERENDE MINDERHEID? | | | |
| X | TEN MINSTE 13 LIDSTATEN | x | X |
| | OF | | |
| | TEN MINSTE 35% VAN DE BEVOLKING | ≈ | |
| | EN MINIMAAL DRIE LIDSTATEN | x | |
| DUBBELE MEERDERHEID? | | | |
| | TEN MINSTE 65% VAN DE BEVOLKING | ≈ | ≈ |
| | EN TEN MINSTE 15 LIDSTATEN | ≈ | |

Gebruiksaanwijzing
 Plaats een woord of een 'x' achter de afkorting van de betreffende lidstaat. Hetzelfde kunt u doen in de onderstaande 'opt-out-tabel'. Vervolgens doet de stemmenteller zijn werk!

| OPT-OUT? | X | STATUS |
|----------|---|-------------------|
| DK | x | INGESCHAKELD |
| VK | | NIET INGESCHAKELD |
| IER | | NIET INGESCHAKELD |

Deze stemmenteller is ontwikkeld door de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de EU in Brussel

>> NICE-REGELS, ENKEL OP BASIS VAN STEMWEGING EN LIDSTAATCRITERIUM, LEES DAAROM DE DISCLAIMER





Eurozone

| DUBBELE MEERDERHEID IN EUROZONE | |
|---------------------------------|--------------------------------|
| EUROZONE | 2 VAN DE 18 LIDSTATEN |
| BEL | |
| CYP | |
| DUI | x |
| EST | |
| FIN | |
| FRA | x |
| GRIE | |
| IER | |
| ITA | |
| LET | |
| LUX | |
| MAL | |
| NL | |
| OOS | |
| POR | |
| SLOV | |
| SLOW | |
| SPA | |
| BUL | |
| DK | |
| HON | |
| KRO | |
| LIT | |
| POL | |
| ROE | |
| TSJ | |
| VK | |
| ZWE | |
| TOTAAL | 43,9 % VAN DE BEVOLKING |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS |
|-------------------------------|
| ≈ |

| NICE // OUDE STEMREGELS |
|-------------------------|
| x |

| LISSABON // NIEUWE STEMREGELS | | | |
|--------------------------------|-----------------------------------|---|---|
| BLOKKERENDE MINDERHEID? | | | |
| ≈ | TEN MINSTE 9 LIDSTATEN | ≈ | ≈ |
| | OF | | |
| | TEN MINSTE 35% VAN DE BEVOLKING | x | |
| | <u>EN</u> MINIMAAL DRIE LIDSTATEN | ≈ | |
| DUBBELE MEERDERHEID? | | | |
| | TEN MINSTE 65% VAN EU-BEVOLKING | ≈ | ≈ |
| | EN TEN MINSTE 10 LIDSTATEN | ≈ | |

Gebruiksaanwijzing
 Plaats een woord of een 'x' achter de afkorting van de betreffende lidstaat. Vervolgens doet de stemmenteller zijn werk!

Deze stemmenteller is ontwikkeld door de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de EU in Brussel

>> NICE-REGELS, ENKEL OP BASIS VAN STEMWEGING EN LIDSTAATCRITERIUM. LEES DAAR OM DE DISCLAIMER.



Overzicht QMV regeling

| QMV Nice (t/m 31 oktober 2014) | QMV Lissabon (sinds 1 november 2014) |
|--|---|
| <p>Drie criteria:</p> <ul style="list-style-type: none">• Stemmencriterium: 260 van de 352 stemmen (blokkerende minderheid bij 93 stemmen); en• Lidstatencriterium: meerderheid van de lidstaten (ten minste 15 lidstaten); en• Bevolkingscriterium: 62% van de Uniebevolking (dit criterium is pas van toepassing als een lidstaat verzoekt het na te gaan). <p>(NL: 13 stemmen van 352; 3,7% van totaal)</p> | <p>Dubbele meerderheid:</p> <ul style="list-style-type: none">• 55% van de lidstaten (ten minste 16 lidstaten); en• 65% van de EU-bevolking• Blokkerende minderheid: 13 LS of minimaal vier LS die 35% van EU bevolking vertegenwoordigen. <p>(NL: omvang 16.779,6 = 3,32 % van totaal)</p> |

1 november 2014 – 31 maart 2017
Overgangsregeling:
Lidstaat kan verzoeken om toepassing stemmenweging Nice zoals van kracht t/m 31 oktober 2014



Overzicht QMV stemregeling Lissabon (incl. bijzondere situaties)

| Vanaf 1 november 2014 | Alle leden nemen deel | | <u>NIET</u> alle leden nemen deel | |
|-----------------------|--|--|--|--|
| | <i>Handelingen op voorstel van CIE/HV Art. 16, lid 4, VEU</i> | <i>Andere handelingen art. 238, lid 2, VWEU</i> | <i>Handelingen op voorstel van CIE/HV Art. 238, lid 3, sub a, VWEU</i> | <i>Andere handelingen Art. 238, lid 3, sub b, VWEU</i> |
| | QMV: ten minste 55% van de leden voor (d.w.z. ten minste 16 leden), die ten minste 65% van de totale bevolking van de Unie vormen | QMV: ten minste 72% van de leden voor (d.w.z. ten minste 21 leden), die ten minste 65% van de totale bevolking van de Unie vormen | QMV: ten minste 55% van de leden die voorstemmende deelnemende LS vertegenwoordigen, die ten minste 65% van de bevolking van die LS vormen | QMV: Ten minste 72% van de leden die voorstemmende deelnemende LS vertegenwoordigen, die ten minste 65% van de bevolking van die LS vormen |
| | BM: 13 leden, of een lager aantal van ten minste 4 leden die meer dan 35% van de totale bevolking van de Unie vormen | BM: 8 leden, of een lager aantal leden die meer dan 35% van de totale bevolking van de Unie vormen | BM: ten minste het minimumaantal van de leden van de Raad die meer dan 35% van de bevolking van de deelnemende LS vertegenwoordigen, plus één lid | BM: ten minste het minimumaantal van de leden van de Raad die meer dan 35% van de bevolking van de deelnemende LS vertegenwoordigen, plus één lid |



Overzicht QMV stemregeling Nice (incl. bijzondere situaties)

| Tot 1 november 2014 of, op verzoek, tot en met 31 maart 2017 | Alle leden nemen deel | | <u>NIET</u> alle leden nemen deel | |
|---|--|---|--|--|
| | <i>Handelingen op voorstel van CIE/HV</i> | <i>Andere handelingen</i> | <i>Handelingen op voorstel van CIE/HV</i> | <i>Andere handelingen</i> |
| | QMV: 260 stemmen voor (van 352) die een meerderheid v/d leden vertegenwoordigen (d.w.z. ten minste 15 leden van de Raad voor) | QMV: 260 stemmen voor (van de 352) die ten minste twee derde van de leden vertegenwoordigen (d.w.z. ten minste 19 leden van de Raad voor) | QMV: hetzelfde aandeel van de gewogen stemmen en hetzelfde aandeel van de leden van de Raad | QMV: hetzelfde aandeel van de gewogen stemmen en hetzelfde aandeel van de leden van de Raad |
| | <i>(indien er om een telling wordt verzocht)</i> de leden die voorstemmen, vormen ten minste 62% van de totale bevolking van de Unie | | <i>(indien er om een telling wordt verzocht)</i> de leden die voorstemmende deelnemende lidstaten vertegenwoordigen, vormen ten minste 62% van de bevolking van die lidstaten | |
| | BM: 93 stemmen oftewel 14 leden, of (indien er om een telling wordt verzocht) meer dan 38% van de totale bevolking van de Unie | BM: 93 stemmen oftewel 10 leden, of (indien er om een telling wordt verzocht) meer dan 38% van de totale bevolking van de Unie | BM: hetzelfde aandeel van de gewogen stemmen of het aantal leden van de Raad, of (indien er om een telling wordt verzocht) meer dan 38% van de bevolking van de deelnemende LS | BM: hetzelfde aandeel van de gewogen stemmen of het aantal leden van de Raad, of (indien er om een telling wordt verzocht) meer dan 38% van de bevolking van de deelnemende LS |



Zie voor meer informatie ook de ECER-website:

<http://www.minbuza.nl/ecer/nieuws/2014/10/raad-eu-stemt-volgens-nieuwe-qmv-regeling-vanaf-1-november.html>

